

FACTSHEET

अस्वीकृती: यो तथ्य पत्र शैक्षिक प्रयोजनका लागि मात्र हो। अंग्रेजी बाट अनुवाद गर्दा सहि राख्न हरेक प्रयास सुनिश्चित गरिएको छ, जबकि, भाषा अनुवाद एक अत्यन्तै जटिल कार्य हो र यसैले त्रुटिहरू हरेक अनुवादमा फेला पर्न सक्दछ। कृपया यहाँले आफ्नो डाक्टर वा अन्य स्वास्थ्य पेशेवर संग यो जानकारी आफ्नो बच्चाको लागि सही छ छैन सुनिश्चित गर्न परामर्श लिनुहोला।

नवजात शिशुमा कमलपित्त

Jaundice in newborn babies

कमलपित्त हुँदा छालामा हुने एक प्रकारको पहेलो रंग र आँखाको सेतो हुन्छ। देखिने गरि कमलपित्त सामान्य नवजात शिशुलाई लगभग एक आधा जस्तो नै हुन्छ। यसले सामान्यतया समस्या पैदा गर्दैन र साधारणतया जन्मेको पहिलो हप्ताको अन्तमै फिक्का भएर जान्छ। यदि कमलपित्त जन्मको २४ घण्टा भित्र देखिन्छ भने, वा २ सप्ताह पछि पनि अझै देखिन्छ भने, तपाईंको आफ्नो डाक्टर वा स्थानीय अस्पतालमा सम्पर्क गर्नुहोस्।

के को कारणले यो पहेँले रंग हुन्छ?

What causes the yellow colour?

मानव शरीरमा, सधैँ नयाँ रक्त बनिरहेको हुन्छ र पुरानो रगत नष्ट भइरहेको हुन्छ। रातो रक्त कोषको नष्ट गर्ने एक पदार्थ छ जसलाई bilirubin (बिलिरुबिन) भनिन्छ। Bilirubin सामान्यतया कलेजो मा जान्छ (जसलाई conjugation भनिन्छ) र त्यसपछि शरीर लाई Poo (दिसा) मा छाडिदिन्छ। जन्मेको पहिलो केही दिन मा बच्चाहरूको कलेजोले काम गर्दैन र त्यसको साथसाथै पछि रात्रि संग काम गर्दछ, यतिबेला रगतमा bilirubin को निर्माण हुन्छ। यसको कारण छाला पहेँलो रंगको हुने र आँखा सेतो रंगको हुन्छ।

के कमलपित्त हानिकारक छ?

Is jaundice harmful?

प्रायजसो शिशुलाई कमलपित्त हानिकारक हुँदैन। रगतमा हुने धेरै मात्राको अप्रशोधित (unconjugated) bilirubin कारण नसुन्ने समस्या हुने र मस्तिष्कमा क्षति पुग्ने सम्झाहरू देखा पर्न सक्दछ। अस्पतालमा रहँदा, bilirubin को स्तर उच्च नहोस् भन्ने सुनिश्चित गरिन्छ। यदि यो स्तर उच्च

भएको खण्डमा भने कहिलेकाहीं बच्चालाई उपचारको आवश्यकता हुनेछ। यो अवस्था मा प्रचलित उपचार भनेको बालकलाई विशेष प्रकाश हुने स्थानमा राखिनेछ (जसलाई फोटोथेरापी भनिन्छ)

Prolonged कमलपित्त पनि कलेजोको रोगको कारण हुन सक्छ। यो कमलपित्त (अब २ सप्ताह भन्दा लामो) prolonged भएको छ भने आफ्नो स्थानीय डाक्टर संग सम्पर्क गर्नु महत्त्वपूर्ण हुन्छ। कलेजो रोग को संकेत को आफ्नो बच्चाहरूले गरेको दिसा पहेलो वा खैरो रंग भन्दा धेरै फिक्का हुन्छ। Bilirubin को स्तर (कुल र conjugated भिन्न दुवै) पत्तालगाउन एक रगत परीक्षण नै एक सबै भन्दा राम्रो तरिका जसले कलेजोमा समस्या निहित छ भन्ने थाहा हुन्छ।

कलेजो रोग कारण भएको कमलपित्तको अनुसन्धान तुरन्तै सुरु गर्नु पर्नेछ तसर्थ तुरन्तै उपयुक्त उपचार को कदम लिन सकिन्छ।

कुन बच्चालाई कमलपित्त हुने बढी सम्भावना हुन्छ?

Which babies are more likely to have jaundice?

कमलपित्त हुने अधिक संभावना हुने बालकहरूमा निम्न छन्:

- बेला नपुगिकन जन्मे को बालक
- संक्रमणित भएका शिशुहरू जस्तै मूत्र पथ संक्रमण ।
- संक्रमणित भएका शिशुहरू जस्तै मूत्र पथ संक्रमण । Rhesus वा आरएच (Rh) शिशुलाई । आफ्नो आमाको भन्दा अलग रगत कोष समूह भएको बालकलाई कमलपित्त परिणामस्वरूप, अधिक तिब्र रूपमा नष्ट गर्न सक्छ, जसको फलस्वरूप कमलपित्त हुन्छ।

स्तनपान गरिएको शिशुलाई पनि ४ सप्ताह वा अधिक लागि कमलपित्त prolonged हुन सक्छ, त्यसमा कुनै पनि कारणहरू पूर्ण रूपले बुझिएको छैन। यद्वपी यो एक “बहिष्करण को निदान” हो र यो स्वतः स्तनको दूधनै बच्चालाई prolonged कमलपित्त को कारण हो भनि स्वीकार गर्नु हुँदैन।

कलेजो रोग भएको बच्चा। यी शिशुलाई प्रारम्भिक चरणमा अन्यथा राम्रो स्वस्थ देख्न सकिन्छ। बच्चाले गरेको दिसाको रंगलाई हेर्न धेरै महत्त्वपूर्ण हुनेछ। यदि यो फिक्का छ भने, बच्चालाई संसाधित (conjugated) bilirubin को स्तरको जाँच गर्न एक रगत परीक्षण गर्नु पर्दछ। यदि यस्तो भएमा बाल विशेषज्ञ डाक्टर जसलाई गैस्ट्रोइन्ट्रोलोजिस्ट भनिन्छ उनिहरूलाई शिघ्रतिशिघ्र सिफारिस गरिनु पर्नेछ। एक सामान्यतया कारणहरूमा शिशुहरूमा हुने कलेजो रोगहरूमा कमलपित्त **Biliary Atresia** नामक कारणले गर्दा हुनेछ।

बच्चाहरूमा कति कमलपित्त छ भनि मापन गर्ने Measuring how much jaundice the baby has

एक रगत परीक्षणले bilirubin स्तरको जाँच गर्दछ। केही अस्पतालहरूले रगत परीक्षण आवश्यक पर्दछ कि पर्दैन भन्ने निर्णय गर्न एक जाँच परीक्षण को रूपमा तपाईंको आफ्नो बच्चाहरूको छालामा राखिएको एक साधन प्रयोग गरेर निर्णय गरिनेछ।

एक रगत परीक्षणले कमलपित्त कलेजोको रोग कारण हो भन्ने निर्धारित गर्नको लागि आवश्यक छ। यसको लागि कलेजोको कृयाकलापको जाँच र **total (कुल) र bilirubin** को **conjugated** अंश परीक्षण को मापन गर्न आवश्यकता हुन्छ। टिप्पणी: conjugated अंश विशेष डाक्टरले अनुरोध नगरेसम्म प्रयाजसो ल्याबहरूले केवल कुल bilirubin को मात्र मापन गर्दछ।

अस्पताल कर्मचारी रक्त परीक्षण गर्नेछ यदि:

- जोखिम कारक छन् जस्तै उमेर नपुगी जन्मेको बालक।
- कमलपित्त जीवनको पहिलो दिन भित्र देखा परेकोछ।
- कमलपित्त व्यापक छ
- दुई सप्ताह उमेर पछि पनि कमलपित्त अझै छ भने

उपचार Treatment

पहिलो हप्तामा नम्र कमलपित्त केवल तरल पदार्थ बाहेक कुनै उपचारको आवश्यकता पर्दैन। कमलपित्त अक्सर नम्र निर्जलीकरण(कम पानी) को कारण हुने हुनाले राम्रो तरल पदार्थ सेवनले नवजात शिशुलाई राम्रो तरल पदार्थ दिनु अत्यावश्यक छ।

मध्यम खालका कमलपित्तलाई एक उज्ज्वल प्रकाश वा bluish-रंग प्रकाश अन्तर्गत (आँखामा एक सुरक्षा मास्क लगाएर) नाङ्गो गरि तपाईंको आफ्नो बच्चालाई राखेर उपचार गरिन्छ। यसलाई **phototherapy(फोटोथेरापी)**

भनिन्छ र विभिन्न तरिकाबाट सुरक्षित तरिकाले वितरित गर्न सकिन्छ। यस phototherapy प्रकाशले छालामा भएको bilirubin लाई छुट्यादिन्छ र कमलपित्त फीका बनाउँछ। यो प्रकाश उपचारको कारण तपाईंको आफ्नो बच्चाहरूलाई पातलो दिसा हुन पनि सक्दछ। आफ्नो बच्चाहरूलाई तरल पदार्थ सेवनमा वृद्धि गर्नाले पनि यसको उपचार हुन्छ। कुनैपनि सुपरिवेक्षण बिना सिधा घाममा राख्नको लागि सिफारिस गरिदैन, ता कि घामले डढ्ने ज्यादै नै हानिकारक र खतरा हुन्छ।

गंभीर कमलपित्त भएको खण्डमा तपाईंको आफ्नो बच्चालाई विशेष रगत दिनुपर्ने स्थिति पनि हुन सक्दछ जसले तपाईंको बालकको रगत (साटपाट) ताजा रगतले साटिने छ र यसले रगत प्रणाली बाट bilirubin लाई फेरिदिनेछ।

यदि त्यहाँ कलेजो को रोग भएको प्रमाण देखा परेमा(फिक्का दिसा, गाढा मूत्र, बुलंद conjugated bilirubin, असामान्य कलेजो को कार्यको परीक्षण) बाल गैस्ट्रोइन्ट्रोलोजिस्ट लाई कलेजो रोगको परीक्षण गर्न तत्काल सिफारिस गर्नुपर्ने हुन्छ।

कमलपित्त को कारण कुनै पनि लामो अवधिमा समस्या हुन्छन्?

Are there any long-term problems from jaundice?

साधारणतया त्यहाँ बच्चामा कमलपित्त भएर कुनै पनि दीर्घकालीन समस्या हुँदैन। कमलपित्त उच्च स्तरमा भएका शिशुहरूलाई नियमित अन्तरालमा सुन्ने जाँच हुनुपर्छ। यो सबै भन्दा राम्रो आफ्नो डाक्टर वा बाल्यकाल नर्स संग छलफल भएमा राम्रो हुनेछ। अस्पतालमा वा प्रारम्भिक अवस्थामै घरमा जीवनको पहिलो केही दिनमा निरीक्षण गर्दै गरिने हुनाले कमलपित्तको धेरै उच्च स्तरका कारण मस्तिष्क क्षति हुने संभावना अत्यन्तै दुर्लभ छ।

याद गर्नुहोस्

- यदि कमलपित्त २ सप्ताह पछि पनि रहिरहन्छ भने, आफ्नो डाक्टर वा स्थानीय अस्पतालमा सम्पर्क गर्नुहोस्।
- स्तन दूध prolonged कमलपित्त को एक साधारण कारण भएतापनि, तपाईंको आफ्नो डाक्टर वा अस्पतालले यस्ता कलेजो रोग र अन्य कारणको बारेमा पनि विचार गर्न बिर्सनुहुँदैन।
- फिक्का दिसा र गाढा मूत्र को उपस्थिति भनेको कलेजो रोगको संकेत हो। यस अवस्थामा यो कुल र conjugated bilirubin स्तर, र कलेजोको कृयाकलापको परीक्षण जाँच गर्न एक रगत परीक्षण गर्न महत्त्वपूर्ण हुन्छ।